

Õpetajate aineliidud

Grazi on oma 240 000 elanikuga Austria suuruselt neljas linn, Steiermarki liidumaapealinn. Eesti võõrkeeleõpetajale teeb Grazi tähtsaks asjaolu, et alates käesoleva aasta märtsist tegutseb seal Euroopa Nõukogu egiidi all asutatud Euroopa Kaasaegsete Keelekeskus (*European Centre for Modern Languages* – ECML). Keskus korraldab seminare mitmesugustel võõrkeele õpetamise teemadel. Eesti õpetajad on osalenud neist vähemalt kolmel.

Vies seminar toimus 4.–8. juulini teemal "Õpetajate ainelitide/assotsiatsioonide asutamine ja juhtimine". Haridusministeerium lähetas sinna alajärgitanu kui Eesti Inglise Keele Õpetajate Seltsi aseesimehe.

Seminaril osales 22 keeleõpetajat (peamiselt inglise kui võõrkeele) ainelitide (edaspidi OA) esindajaid eri maadest. Veidi ette rutates peab ütleva, et osalejad andsid oma hinnangulehtedel seminarile väga kõrge hinde: skaalal 1 (max)-7 (min) anti keskmiseks hindeks 2,0.

Peamine arutatav temaatika

- OA dokumentatsioon
- põhikiri – saadi hülgaliselt näidispõhikirju;
- liikmepiletid – mõnel OA puuduvad, sest liikmeskond pidevalt muutub;
- infolehed, alajkirjad – Oade ajakirjade toimetajad moodustasid üheks sessiooniks eraldi tööruuma, kes arutas sisu, trükkimise ja levitamise küsimusi;
- liikmete nimekirjad – mõned OAd müüvad neid näiteks kirjastustele, kes seda soovivad.

■ OA liikmeskond

- kuuluvuse kriteeriumid – Venemaal saab liikmeks ainult kvalifitseeritud praktiseeriv õpetaja kahe liikme soovituskirja alusel; paljudes maades kuuluvad OA-sse ka vastava eriala tudengid;
- liikmeskonna huvid – eriti maali töötavale keeleõpetajale on OA üks võimalus end mitte isoleerituna tunda; - juhatus soovib – et liikmed käiksid vähemalt korra aastas aruandekoosolekui (Mary Riese Sveitsist ütles, et neil on käibel loosung: kui te ei saa tulla, siis saate vähemalt oma foto);
- esindatus – küsimusele, kui suurt osa kogu antud aine õpetajaskonnast iga maa OA esindab, polnud kerget vastata. Rients Miedema Hollandist arvas selle olevat 10% ringis. Eesti Inglise Keele Õpetajate Selts oma 350 liikmega moodustab arvatavasti 1/3 kõigist inglise keele õpetajatest Eestis, ligikaudu sama protsent kehtib Kreeka, Läti ja Rumeenia inglise keele Oade kohta.

■ Oade juhatus

- valmised – kuidas tagada, et valituks osutuksid tõesti efektiivselt tegutsesjad;
- koosolekud – kui tihti neid pidada, kuidas korraldada protokolleid;
- tööaeg – rohkem näidiseid eri maades kasutatavate mudelite kohta;
- töökoormus – kõik kohalolijad ütlesid, et kulutavad Oade tööd juhtides ka isiklikku raha; aja- ja närvikulu on mõõtmatu.

■ Konverentside korraldamine

- programmide koostamine, majutamine, abiliste värbamine;
- finantseerimine – sponsorid eelistavad toetada konverentsi raha asemel oma toodangua.
- Austria Inglise Keele Õpetajate Seltsi (TEA) alajärg on artikkel teemal, mida teha ja millest hoiduda konverentsis valmistungil.
- Suhted riiklike institutsioonidega
- Oade suhted ministeeriumidega – Maura Clancy Iirimaait oskas meile sel teemal väga kasulikke nõuandeid anda, sest endise prantsuse keele õpetajate aineliidu esimehena ja praeguse ministeeriumiametnikuna tundis ta põhjalikult probleemi mõlemat poolt;
- ministeeriumide abi Oadele – enamikus maades toetatavad ministeeriumid OAsid rahaliselt, samas on välisstatud ministeeriumiametnike asumine OA esimehe kohal;

- Oade osa õpetajate täiendusõppes – nagu nähtavad teiste maade kogemused, on ka Eestis paari aasta pärast see tööõigik täielikult Oade kanda.

■ Sponsorlus

- kohalikud ettevõtted – Francois Monnantenul Prantsusmaalt soovitas sponsoreerimisest keeldunud ettevõtteid leebes vormis ära märkida;
- USIS, Briti Nõukogu – enamik inglise keele OAsid saab neilt tunduvalt toetust;

- kirjastused – mitmesugused sponsorluse vormid alates uute raamatute rezensioonieksemplaride saamisest kuni müügiplina müümiseni konverentsidel;

- koolid jt õppeasutused – enamasti ei keela oma paljundusaparaatide ja ruumide kasutamist Oade tarbeks.

■ Oade omavahelised kontaktid ja koostöö (*networking*)

- Keek- ja Ida-Euroopa inglise keele OAd – oleme läbinud nn üksteise rinna najal kurmise etapi, teadvustanud oma ühised probleemid ja jõudnud arusaamisele, et suudame üht-teist ka korralise abita ära teha. Rumeenia ja Ungari tugev külg on kakskeelne haridus (võõrkeele süvaõppega koolid, kus teatud aineid õpetatakse võõrkeeles). Läts on heal järjel inglise äri-keele õpetamine;

- Ida-Euroopa koostöö Lääne-Euroopaga – Rients Miedema Hollandist kogus arvutikeelale kõlkwõimalikud võõrkeele OAsid huvitavad aadressid (kirjastused, rahvusvahelised organisatsioonid, tegutsesvad OAd). Ketas saadetakse Grazi, kust seda loodetavasti saab vajadusel tellida. Austria (TEA) abiga toimub 1996. a mais Slovakkias seminar artiklite ja raamatutsensioonide kirjutamise kohta.

Pikemas ettekandes "Kvaliteet" käsitles Teresa Reinhardt kvaliteeti kolmest aspektist.

1. Mis on õpetamise kvaliteet, kuidas seda saavutada, mõõta, säilitada? Mõõtmise aluseks võib näiteks võtta tabeli (*From White et al. Management in English Language Teaching*, CUP 1993 – saadaval Briti Nõukogu õppekeskuses Tallinnas), kus on esitatud 10 parameetrit tunni ettevalmistuse ja läbiviimise kohta (tunni eesmärgi, ainekäsitlese ja tegevuste vastavus kursuse sisule ja õpilaste vajadustele; tunni ülesehitus jne) ja 10 parameetrit õpetaja üldise iseloomustuse kohta (õpetaja teadlikkus uusimatatest suundadest keeleteaduse teoorias ja praktikas ning nende tähtsusest; õpetaja valmisolek rakendada uusi ideid ja katsutada uusi lähenemisviise ning meetodeid jne). Hinnates iga näitajat 10 pallisüsteemis, kujuneb nii õpetaja tööle hinang saja palli piires. Kas saab/peaks arimaalimas kasutatavaid hindamismetodeid üle kand(m)a hariduse alale? Kasutades näiteks kliendiküsitlust (millist haridust ootavad/väärtsutavad üliõpilased kõrgkoolides), saab sinugi paralleelse tõmmata.

2. Millist osa peaksid OAd etendama selles kontekstis? Tähtsamad järeldused: OA peaks andma hinnangu õpetaja tööle; saama kaasa rääkida õpetajate väljaõppes; osalema õpetajakutse andmises; omama selget ettekujutust täiendusõppes ja aitama seda korraldada; saama tagasisidet selle kohta, kuidas tema liikmeid hinnatakse (näiteks koolide inspekteerimisel).

3. Üha rohkem õpetajaid on mingil määral seotud administratiivse tööga (koolides, OAdes), olemata enamasti saanud selleks mingit ettevalmistust. Kuidas tagada õpetaja töö kvaliteeti sellel alal? Ilmselt vajavad ka Eesti õpetajad väljaõpet arvutite kasutamise, e-maili, andmebaaside loomise, aja planeerimise jpm aladel.

Seminarist osavõtjad kirjutasid alla pöördumisele vastavate maade haridusministeeriumide poole, milles soovitakse järgmist:

- et OAdega peetaks nõu ainekavade väljatöötamisel, õpikute valikul, haridusreformide läbiviimisel ja eksamite korraldamisel;
- et OAsid informeeritaks hariduselu puudutavate otsuste vastuvõtmisest (üks võimalus on kaasata OAdes esindajaid vastavate komisjonide töösse);
- et suvekursuste, stipendiumide, konverentside, õppereiside, Euroopa Nõukogu seminaride, Euroopa Liidu programmide jms kohta käiv informatsioon liiguks ministeeriumide ja Oade vahel mõlemas suunas ja vabalt;
- et ministeeriumid, respektieerides Oade sõltumatusi, oleksid valmis tunnustama ja finantseerima OAdes tööd, eriti arvestades nende osa õpetajate täiendusõppes.

Samas avaldati tänu Euroopa Nõukogule ja vastavate maade haridusministeeriumidele initsiatiivi eest seminaril organiseerimisel.

Sellel aastal toimub Grazi keskkuses veel kuus seminari. Oleks kena, kui neist osa võtvad õpetajad (ja ka eelnimestest seminaridest osavõtnud) ei jätkaks saadud teadmisi ainult enda teada. Selleks kõigile jõudu ja edu!

MARE JÕUL

ÕPETAJATE LEHT

Reede

ILMUB 1930. AASTA

SEPTEMBRIST

Nr 35

22. september 1995

hind 2.00